

s ohněm! Proč tu místo ní není mladá holka? Mohla by být koneckonců také černá, z ní by jistě neměl strach. Snad by bylo možno otce přinutit, aby si vzal do domu místo staré čarodějnice dvacetileté děvče. Třeba Čiňanku, ta prý je oddaná jako pes... Mimochodem, kde je Blackie? Že bude u doktora? A čert vem čubu! Hele, tatíček nespí, chodí po pokoji! Copak mu vrtá mozkiem? Otto Müller? Ale proč? Pověsili ho, tak co? Nicméně ten oběšenec tatíčka nějak tíží a doktora také. Ó, Henry není tak hloupý, jak vypadá! Může jít k doktorovi na kus řeči, když nebude moci usnout. Ašak on dnes usne! Jakmile napřed ví, co může udělat, jestliže spánek nepřijde, usne na to tata. Háček je právě v tom, že on většinou neví, co má dělat. Krucilaudon, to chce táta pochodovat po parketách až do rána?

Zamířil vrávoravě do otcovy ložnice. Šel bos a ještě po špičkách. Profesor ho neslyšel, když vstoupil. Mířil právě ode dveří ke psacímu stolu, byl dosud v kalhotách a ve vestě a také obut byl. Obrátil se, když Henry už stál na krok od něho. Zavrávoral leknutím a ruce vztáhl před sebe, jakoby na obranu. V prvních okamžicích nemohl popadnout dech. „Co zde chceš?“ zaúpěl konečně maličkým hlasem.

„Zabít tě nechci! Dupeš jako králík, kdo má usnout?“

Otec ustupoval ke psacímu stolu, snaže se na něm něco zakrýt. Ale syn byl rychlejší. Profesor znovu vztáhl před sebe ruce na obranu.

„Jdi odtud, Henry, prosím tě, zuji se a nebudu se už procházet! Jdi, co zde ještě chceš?“

„Že bys mi byl přivezl z Vídně dáreček? Copak pěkného máš na stolku?“

Ale na stolku nebylo nic pozoruhodného. Kniha, vázaná v kůži: Spisů Julia Wagnera svazek III., „Hledači absolutna“, Vídeň, rok 1927. A přece profesorův pohled sledoval syna tak úzkostlivě, jako by na ebenové desce spočíval obsah vyloupené pokladny. Divné, tuze divné!

Henry dumá a vrací se kymácivě ke dveřím. Vídeň 1927, Vídeň, Vídeň...

„Tati, věříš v strašidla?“

„Pro všechno na světě nežvaň a jdi už spat!“

„Já jen chci vědět, zdali popravený chlap nemůže někoho strašit.“

Profesor zřejmě věří v strašidla. A nejen věří, vidí je. Teď, právě v této chvíli. Sahá si prudce k srdci, bezkrevné rty cosi nesrozumitelného blábolí a tělem cloumá tanec svatého Víta.

„Dobrou noc, tati.“

KAPITOLA TŘETÍ

ALE HENRY přece jen nemohl usnout. Bylo toho dnes trochu mnoho pro nedobrovolného samotáře. Převracel se na posteli, rozsvěcoval nad sebou lampu a zhášel ji, ležel, seděl, klečel, vzpomínal, počítal, ale spánek nepřicházel. A ticho v domě bylo naprosté. Takové pošmourné, nepřátelské ticho, rušené jen klamným šelestěním myšlenek a jakýmsi slaboučkým vlnobitím temnot, jehož původ nebylo možno uhadnout. Je-li klid mimo nás a neklid v nás, je-li mimo nás tma a v nás rozsvíceno řevnými jiskrami, chceme stůj co stůj splynout s velebným mírem noci, nemyslit a nevzpomínat, avšak naše úsilí ještě více uvolňuje náruč snu, po jehož objetí tolik toužíme. Henry už nemyslel na otce a na jeho tajemství, neplánoval, jak mu přijít na kloub, necítil zášť k nikomu, neboť tonul až po ústa a uši v zimomřivém živlu velkého zármutku, který se rozprostřel po všech smyslech a rozpomínkách, dává jim okoušet jen vlastní hořkokyselou potravu. Jak opadávalo opilství, obnažovaly nervy svou citlivost a na uštváný mozek dopadaly kapky otrávené střízlivosti.

Každý ždíbec těla bolel, jazyk se potáhl hořkostí a srdce nevírou. Henry zpřímá hleděl na sebe, na svůj ubohý život, napěchovaný alkoholem, neláskou, bezmocností a marnými vzpourami. Kdy se to všechno začalo? Někdy dávno, děvčata to měla na svědomí, první touha po nich, roztržitěná vzápětí strachem. Začal pít, když mu bylo osmnáct let. Nikdo ho tomu neučil, nikdo ho nesváděl, není na koho

svalit vinu, vždyť Henry je stále sám, bez přátel, bez děvčat, bez příbuzných, ba i pijáčtí kumpáni se ho straní pro jeho prchlou povahu, je sám se svou touhou po ženách a se strachem z nich. Na vojně k němu nepřilnuli, ach, co zakusil od kamarádů, než si špetky jejich úcty vydobyl svým pohrdáním smrtí! Kdyby se Henry bál tak málo ženské nahoty, kterou ani na chvíli nedovede vyrvat své obrazovnosti, jak málo se bojí smrti, byl by muž, dokázal by pracovat, přestal by pít, stal by se aspoň tak důležitým členem společnosti, jako je černoška Breenová, a denně by se modlil k Bohu. Teď už dávno se Henry nemodlí. Není nevěřící, nicméně hněvá se na Boha, jako se hněvá na otce. Hněvá se i na ďábla, vždyť ho nesčetněkrát volal, slibuje mu úpis duše, ale nikdy nezahřmělo a nezablesklo a nikdy se ďábel neobjevil. Henry má úctu pouze k lékařům, a jim do ordinací odnáší všechny peníze, vyžebnané na otci. Nepomáhají mu, nemohou pomoci, protože s nimi nemluví upřímně, zato však v jejich přítomnosti, když se oklikami blíží ohniskům svého neštěstí, má na chvíli pocit, že přece jen jednou bude spasen. Ovšem, Henryho případ je neobvykle komplikovaný: jemu se zdá tragický, ač ví, že jiným by se zdál jen a jen směšný. Je to případ lva, jemuž v uchu běsní cvrček. Henry, pravda, není lev, ale je dospělý muž, voják veterán z pacifické vojny — a zároveň je (pro toho cvrčka v uchu) bezbranné, ufnukané děcko. Lékaři ho pokládají za hypochondra, nemají námitek proti jeho návštěvám královsky placeným, předepisují něco pro uklidnění nervů a něco pro žaludek a doporučují kolegy psychiatry. I u nich už byl a podvedl je všechny, ani opilce v něm nepoznali. Kdyby měl Henry u sebe lékaře, když je mu nejhůře, to bývá v noci, řekl by konečně pravdu. Neboť noční zoufalství je tak silné, že zabíjí stud i prolhanost. V noci Henry často pláče a v noci bývá velmi blízko sebevraždě. Dosud se nezabil jen proto, že by po sobě rád zanechal dopis na rozloučenou, jakousi apologii a poslední vůli, ale na posteli nelze psát, cesta z lože ke stolu je nepředstavitelně namáhavá a ve dne se chce většinou Henrymu daleko spíše pít než spisovat testament.

Tentokrát mu bylo mimořádně zle. Připadalo mu, že

ztratil sympatie doktora Marka pro scénu s paní Breenovou, a začal lékaře podezřívat, že si s ním hrál, že mu říkal, co slina přinesla na jazyk, aby se ho zbavil. Což nevidí, jak strašně je Henry nemocen? Nebo nemá srdce? A co kdyby Henry udělal poslední pokus? Kdyby teď opravdu šel za doktorem Markem, vzbudil ho a řekl mu celou, celičkou pravdu? Henry hned pozná, má-li doktor zájem o něho čili nic, teď to neklamně pozná! Zklame-li Henryho dr. Marek, nebude mít smyslu psát testament. V tom případě odejde ještě v noci z domu a už ho živého nenajdou.

Touha po pomoci byla tak silná, že ho narovnala a vyvlekla z lože. Jak vstal, pocítil v hlavě závrat a v nohou takovou slabost, že téměř upadl. Dobelhal se k zrcadlu a soustrastně hleděl na svou utýranou tvář s propadlýma očima nad širokými kruhy, až neskutečně temnými, takže vypadaly jako vrstvy barvy nebo špíny. Jak je vůbec možné, že jeho zbědovaný obličej nikoho nedojímá? Proč Henry nenajde člověka, který by s ním utratil vlídné slovo, který by ho neplísnil, neurážel a nepokořoval? Přitom Henry nepromešká jediné příležitosti k seznámení s novými lidmi. Ale všichni ho zpravidla zklamou. Vše nasvědčuje, že dr. Marek je opravdu poslední naděje: liší se od sebevědomých Američanů i od sobeckých, úlisných a vypočítavých běženců, docházejících do domu profesora Wagnera. Od prvního okamžiku cosi Henryho k němu přitahuje, kéž by nezklamal, kéž by doktor pochopil, kéž by vrátil Henryho životu!

Henry hleděl na dveře, za nimiž odpočíval cizinec, mající v moci jeho osud, a chvěl se na celém těle. Jako by krácel před soudnou stolicí. Ani si neuvědomil, jak je nedůstojné jít před soud v bílé noční košili, neklepat a plížit se jako zloděj.

Ložnice dra Marka tonula ve tmě, chabě postříkané neudrživým světlem, jež sem pronikalo pootevřenými dveřmi z Henryho pokoje. Postoupil ještě o několik kroků a zaváhal. Jak spáče vzbudit? Kašláním? Světlem? Jak ho vzbudit a nevyplašit?

Ale stalo se něco, čeho se nenadál. Z tůně neproniknutelné temnoty, kde stála postel dra Marka, ozval se šepot. Soucitný, vlídný, sotva zachytitelný:

„Tiše, Henry, čekám na vás, nerozsvěcujte, posadte se ke mně na pelest a také šeptejte. Nesmíme vzbudit vašeho otce!“

On tedy čekal na Henryho! To bylo příliš mnoho.

Dopotácel se k loži, zhroutil se na kolena, upadl hlavou na pelest a usedavě plakal, snaže se marně zbytkem sil potlačit vzlykot. Cizinec ho hladil po vlasech.

„Uklidněte se, udělám vše, abych vám pomohl, mluvte, ale mluvte tiše, velmi vás o to prosím.“

„Jste tak strašně dobrý, doktore, a já jsem nadobro popleten... Chtěl jsem vám toho tolik povědět, ale teď nevím, jak začít... Mně asi není pomoci!“

„Ale je, chlapče, je! Jen si to neberte tak k srdci a především: nezatvrzujte se! Proč vlastně pijete?“

„Protože já... tolik se za to stydím... nejsem muž... Nemohu mít děvče, nemohu se oženit... A tak rád bych měl vedle sebe ženu...“

„To je nesmysl, Henry, co říkáte! Jste neurastenik, nic víc, nic méně. Tisíce mladých mužů má strach z žen. Až si najdete děvče, které vás bude mít rádo a pro které budete ochoten pracovat — vy, zdá se, vůbec nepracujete! — a budete schopni přestat pít, zmizí váš strach jako sníh po teplém dešti. Věřte mi! Já vím, že to naráz nepůjde. Pijte si tedy zatím, ale zítra o něco méně než dnes a pozítří ještě méně než zítra. A nesedte pořád doma, chodte do knihovny, do čítáren, do divadla, do muzeí, provozujte nějaký sport, odjeďte třeba z New Yorku...“

„Já nechci od vás...“

„Dobře, zůstaneme zatím spolu, já vás, Henry, neopustím, pokud vy sám sebe neopustíte! Co jste dělal, než jste šel na vojnu?“

„Studoval jsem práva a hlavně pil.“

„Podívejte se, nenamlouvejte si, že jste bůhvíjaký pijan. Máte rád whisky a víno, to je vše. Poněkud přepínáte vysedávání nad sklenkou, ale to se dá spravit. A děvčata budete mít kolem sebe, až vás to bude mrzet, jste přece hezký chlapec! Tím, že se pokládáte za vydědence společnosti a že se nesnažíte vyjít ze samoty, prohlubujete jen svou neurastenii. Vy jste jinak zdravý, docela zdravý. Ovšem, cesta z osamění není pohodlná a člověk si na ní musí mnohé

odpírat. Ale vždyt máte rozum a vůli, jen se o ně opřete! A když se vám zdá, že jste bezmocné dítě, připomeňte si, co všechno jste nedávno prožil jako voják, a při těch vzpomínkách hned zmužníte. Teď například, Henry, jděte spat. Lehnete si pěkně naznak a říkejte si: Nic mi není, všechno jsem si jen namlouval, vedle v pokoji je člověk, na něhož mohu spolehnout, dokud se sám nestanu zase svým pánem, mám před sebou celý nádherný život, nikdo mi nechce ublížit, zejména otec ne, už zítra mi bude mnohem lépe, a jakmile se změním, změní se i lidé kolem mne a celý svět... Kolik vám bylo let, když jste se vystěhovali do Ameriky?“

„Deset.“

„A kdy jste se poprvé opil?“

„V osmnácti.“

„Jak říkám: nic není ztraceno, jděte si teď lehnout, uvidíte, že usnete... Přestaňte! Co to děláte?“

Henry popadl vzpírající se ruku dra Marka, přitiskl ji k ústům a dlouze políbil. Pak vstal — a tentokrát pevně — odešel do své ložnice. Opatrně a neslyšně za sebou zavřel. Zhasil. Položil se naznak, sepal na prsou ruce a horoucně vydechoval:

„Pane Bože, vracím se k Tobě, spasil jsi mě, odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům...“

A usnul.

Probudil se až kolem jedenácté hodiny dopoledne. Hlava nebolela, žaludek byl lačný, nohy lehké, jen paměť nebyla svěží. A vzpomínky, sice líné a těžkopádné, nenaháněly mu jako obvykle husí kůže. Pod sprchou z nich smysl dřímotný povlak, a hvízdaje si jakýsi skočný popěvek, šel v županu do kuchyně za paní Breenovou. Pozdravil ji téměř vesele, zasedl ke stolu a čekal.

„Čaj, nebo kávu?“ ptala se nevrle.

„Jak je vám líbo, dnes si nevybírám.“

Zkoumavě si ho měřila, vše nové v Henryho chování ji vždy znepokojilo.

„Profesor je již dávno z domu.“

„Tak,“ řekl lhostejně. „A co dělá doktor?“

„Něco spisuje. Ještě jsem u něho nepoklidila. Víte, že Blackie byl celou noc u něho? Divné, ne?“

„Na něm je všechno divné.“

Zase k němu pátravě vzhlédla, uvažujíc, znamená-li Henryho poznámka přátelství či nepřátelství. Pak mluvila spíše k sobě než k Henrymu:

„Počasí nejlépe odhadne barometr a člověka pes. Spal-li s ním Blackie hned první noc, mohu dát za něho ruku do ohně. Jedno vejce nebo dvě?“

„Tři, mám hlad.“

„Tři! Tady se dějí zázraky!“

„Také se mi zdá.“

Zamyslel se a nereagoval již na poznámky paní Breenové. Viděl a slyšel až v oslnivé přesnosti vše, co se stalo a co bylo řečeno uprostřed noci v ložnici dra Marka. Z těch vzpomínek vystupoval velký klid jako omamný mír, ale něco jej přece maličko rušilo: krapet studu. Plakal před ním jako kluk (voják!), políbil mu ruku a přiznal se ke všemu. Bylo to nutné?

Sotva zřetelná skvrna studu začala se teď rozlézat. Henry jedl čím dále chvatněji, snaže se myslet na něco jiného. Valně se mu to nedařilo.

Odešel z kuchyně, ale hned se zase vrátil.

„Paní Breenová, zapomněl jsem vám říci, že mi ještě nikdy tak nechutnala snídaně jako dnes.“

Odpovídalo mu bělmo vyvalených očí.

Ustrojil se. Co teď? K dru Markovi? Ne, nesmí za ním lézt jako štěnice. Ostatně ranní setkání by bylo poněkud trapné. Dr. Marek by nyní jistě poradil Henrymu malou procházku.

Oblekl zimník a šel.

Sněžilo. Od Hudsonu vál bodavý chlad a zaznívalo odtamtud houkání lodních sirén. Sněžná mlha ležela nízko nad ulicí, vločky oslepovaly a bílý příkrov tlumil věčné otrášení dlažby. Bylo příjemné brouzdat se s rukama v kapsách bez cíle a myslet na to, jak čerstvý vzduch prospívá chorým nervům. Snad jednou Henry bude psát jako otec. Až přijde domů, měl by si poznamenat něco z toho, co ho teď napadá: lidé až hříšně zapomínají, že rozum umí splétat pavučinu právě tak jako pavouk. Pavouk do ní chytá mouchy a rozum citový život člověka. Roztrhat pavučinu — v tom je všechna

moudrost. Vymotat se z ní, utéci utkvělým myšlenkám, naučit oči nově se dívat a uši nově slyšet.

Kluci po sobě z chodníku na chodník házeli mokkými hroudami. Vřískali, křepčili a motali se bezohledně chodcům pod nohama.

„Zatracená pakáž!“

Vida, už se zase zbytečně zlobí. Nezatvrzovat srdce, to byla nejzávažnější rada z včerejší noci! Vždyť ti kluci jsou koneckonců docela roztomilí. Jistě by se s Henrym dali do řeči. Ti ještě nevězí v žádné pavučině, od nich by se mohl Henry leccemu přiučit.

Kam teď? Začíná být jaksepatří zima, měl si vzít galoše a šálu. Tady nablízku je bar Eden. Ne, aspoň dopoledne nebude pít. A proč ne? Aperitiv před obědem neuškodí, zejména když člověk pozdě snídá. Dá si jeden, nejvýš dva, aby vytrávil, víc ne, dr. Marek sám řekl, že by nebylo dobře přestat naráz pít.

„Hello, Tommy!“

„Hello, Henry! Podobáš se sněhuláku. Co si dáš? Jako obvykle?“

„Ne, počkej... Dej mi... pivo.“

„Nelekej mě! Proč pivo?“

„Otravuješ takhle každého hosta?“

„O. K., tady máš pivo, mrzoute!“

Ne, Henry opravdu neumí s lidmi mluvit. Ať mu řeknou, co řeknou, odpovídá jim podrážděně.

„Tommy, nechceš si se mnou vypít sklenku? Nalej si whisky.“

„Dopoledne nepiji.“

Narážka. A sprostá. Dobře, spolkně ji, dru Markovi k vůli. Včera v jedenáct hodin — a teď už jistě není daleko do dvanácti — měl Henry v sobě tři whisky. Bez sodovky. Chtěl-li by někdo tvrdit, že to dnes proti včerejšku není pokrok, tak ať laskavě tedy promine! Pivo na mou duši nelze před jídlem pít, dá si raději škotskou s vodou. Ale jen jednu!

Když vypil tři, zabloudily mu oči do kouta, kde umokřené děvče utíralo sklenice. Pružná plavovláška s překvapivě velkým poprsím, jež při každém naklonění těla vyplouvalo z výstřihu, ukazujíc hlubokou úvozovou pěšinku. Henry

po ní nechával bloudit fantazii a přitom ostražitě v sobě hlídal každé hnutí. Byl klidný. A pocítil šílenou radost ze svého klidu.

„Tak poslední, Tommy.“

Dokázal dokonce odvrátit oči od výstříhu a myšlenky od žen. Vzpomínal. To bylo báječné, jak včera otce vyděsil! Henry by měl být opravdu detektivem, už proto, že v domě se lze leccého pozoruhodného dopátrat, a přiskřípnout trochu tatíčka by nemohlo škodit. Má-li člověk udělat pořádek v sobě, musí nejdříve smýčít kolem sebe. V tom se jistě dr. Marek mylí, domnívá-li se, že je na to třeba jít právě obráceně. Otec a dr. Marek! Prazvláštní dvojice! Snad...

Vyděsil se. Zaplatil a odešel. Pospíchal domů, nakonec utíkal. Snad nepoví doktor profesorovi vše, s čím se mu Henry v noci svěřil? Hrůzou a studem buší Henrymu srdce až někde v krku. Proč jen nepožádal doktora o diskrétnost a proč vůbec tolik žvanil?

V předsíni visel otcův zimmník. Je tedy doma, dej Bůh, aby byl ve své pracovně! Ale nebyl. Henry supěl vzrušením. Hlavou se mu mihla vzpomínka na nápad o pavučině a ještě zvýšila horečku jeho představ.

Zouval si boty. Po špičkách šel do svého pokoje a tam zka-meněl: ze sousední místnosti bylo slyšet hovor, dr. Marek mluvil s profesorem.

Byl tak rozrušen, že se nemohl hnout z místa. Napínal uši, ale slovům nerozuměl. Konečně odtrhl nohu od podlahy a pokročil — podlaha zasténala. Zastavil se, bezradně se rozhlížeje. Opět se mu mihl rozbouřenou myslí obraz pavučiny. Ale tentokrát ohydnou vidinu zahrnala vzpomínka na vřeštící kluky, házející po sobě sněhem. Co ti by dělali na jeho místě? Lezli by ke dveřím po čtyřech, aby je skřípění podlahy neprozradilo. V mžiku byl na zemi, lezl, plazil se jako had, zatajuje dech. S uchem na šterbině mezi prahem a dveřmi bylo lépe rozumět. Mluvil právě otec.

„Byl bych nerad, kdybyste mi špatně rozuměl: mé svědomí je v naprostém pořádku.“

„Pak tedy opravdu nemá smyslu o tom hovořit. Dáváte zbytečný materiál Henryho obrazotvornosti. Odpusťte, pane profesore, mluvím-li s vámi zcela otevřeně a upřímně.“

„Nic jiného nechci než upřímnost. O Henrym si ještě pohovoříme, uznávám, že jsem se dopustil chyby, když jsem se před ním několikrát zmínil o Müllerovi. Nejsem ani lékař, ani vychovatel podivínské mládeže. Už se stalo. Nebudu se napříště vůbec k tomu tématu vracet, teď mi však laskavě od-povězte na několik otázek, které mě samozřejmě neobyčejně zajímají... Otto Müller mě patrně proklínal, když jsem opus-til Rakousko. Víte o tom něco? Odstěhoval jsem se do Ame-riky po ženině smrti na podzim 1930. Tehdy jste si přece s Müllerem ještě dopisoval.“

Ticho.

„Nebudte dětinský a odpovězte mi, nespoknu vás!“

„Müller nikdy nepřestal litovat vašeho odjezdu. Ve všem, co psal, dovolával se vašeho díla. Jeho postoj musila ovšem zcela změnit válka, ale o tom již nic nevím.“

A opět ticho, nekonečně dlouhé. Někdo tam vedle, v po-koji dra Marka, má naspěch do prázdna. Chodí dva kroky kupředu, dva kroky zpátky. A cinká v kapse mincemi.

„Proboha vás prosím, jak je tohle možné? Shledáváte snad i vy v mém minulém díle — řekněme — prvky fašismu?“

„Nejsem filosof, pane profesore.“

„Hm, to je pravda, ale jste skutečně tak něžně upřímný, až se dělají mžitky před očima. Tedy podle vás jsou v mých knihách zárodky fašismu! A kupodivu nikdo jiný na celém světě to neobjevil než rakouský nacista Otto Müller a český — smím říci demokrat? — český demokrat dr. Marek.“

„Já, pane profesore, nemluvil o fašismu, já vůbec se chtěl celému tomu námětu vyhnout.“

„A dejte mi pokoj se svým uhýbáním, už jste zajisté mohl poznat, že snesu pravdu. Zajímá mě vaše mínění, nic více, děláte dojem skromného člověka, proto snad se nebudete strachovat, že pro váš pozoruhodný názor skočím z okna. Ne, to neudělám, a také vás od sebe nevyženu. Včera jste mi svěřil, že jste se bál jít v mých stopách. Proč? Věřil jste fašis-mus?“

„Bůh uchovej, nevěděl jsem tehdy jasně, co fašismus je, ostatně ani dnes jej, myslím, nikdo spolehlivě nedefinoval. Bál jsem se jít za vámi, protože — to je ovšem má vina, ne vaše — protože na té cestě se mne zmocňovalo pokušení

smrti. Odhaloval jste — ovšem, zase zdůrazňuji, že zřejmě jen pro mne — mnohem spíš odvahu a sílu k smrti než k životu. Tím jsem si naivně také vysvětloval, proč vás asi Müller srovnává s Alfredem Rosenbergem.“

„Cože? S Alfredem Ro...? Doufám, že jen v dopisech, které vám posílal?“

„Nejen v dopisech, také v nacistickém tisku, ale vždyť je tomu tak dávno!“

Spěch do prázdna se změnil v úprk. Profesoru přeskačkoval hlas:

„Řekl vám, doktore, někdy někdo, že mě podezřívá z filosofického žonglérství?“

„Nikdo.“

Běh se zastavil. Místo zbrklých kroků slyšel Henry profesorův násilný smích.

„Jsem vážný, když se mám smát... A tohle je opravdu fraška! Tak už dosti o ní! Líbí se vám u nás?“

„Ano, velmi.“

„Henry vám nevadí?“

„Naprostě ne, věřím, že z nás budou nejlepší kamarádi.“

„Co si o něm myslíte?“

„Je neurastenik a trochu přepíná pití.“

„To je všechno? Nechtěl byste být zase upřímný?“

„Vždyť jsem, vězte mi, pane profesore! Pokládáte za upřímnost jen slova, která bolí? Domnívám se, že Henry má něco z vaší povahy.“

„Ó! V čem se to projevuje?“

„Máte oba strach.“

„Hm, snad.“

„Zbytečný strach, víc z fantómů než z pravdy a skutečnosti.“

„Děkuji vám i za analýzu našich povah, ani k ní se už nemusíme vracet. Podívejte se, doktore...“

Studený, poloironický hlas profesorův nalomila teď vroucnost:

„Nejsem zlý člověk. Jen přepracovaný a nervózní. Nejsem arcí anděl a nejsem od Armády spásy. Upřímnost za upřímnost. Já si vás zde nenechal pro vaše krásné oči a pro víru ve vaši práci, o které zhořla nic nevím. Bylo mi vás líto a zá-

roveň mě napadlo, že byste mohl Henryho postavit na nohy. Potřebuje přítele.“

„Já o tom s Henrym mluvil. Včera pozdě v noci...“
Naslouchající se zvedl jako uštknutý. Něco třeba udělat, aby dr. Marek mlčel. Zaklepal a hned vstoupil.

„Dobrý den, otče, doufám, že jsi výborně spal. Dobrý den, doktore. Nebyl bych vás rušil, ale slyšel jsem otcův hlas a... Co se na mne oba díváte, jako bych spadl z nebe?“

„Kde jsi teď byl, Henry?“

„Na procházce. Je na tom něco špatného?“

„A pak?“

Otcovy otázky zněly hrozivě a jeho zrak byl upřen kamsi na podlahu, na špičky Henryho bot. Syn sledoval profesorův pohled, ale ani on nespátřil, co otec hledal: Henry stál uprostřed pokoje v zimníku s kožišinovým límcem, ale na nohou měl jen ponožky.

Ušklíbl se:

„Promáčel jsem si boty, proto jsem je doma hnedle zul. Venku padá sníh a vzápětí taje, podívejte se z okna, pánové. Nebo si myslíte, že vás špehují?“

V příštích dnech se profesor Wagner vracel domů až pozdě v noci. Byl zaneprázdněn přednáškami a konferencemi jako nikdy dříve. Ale jeho tvář se nezdála znavena, naopak, dobývala se do ní červeň a z očí vyprchala malátnost. Práce a shon ho nikdy nezdolávaly, v ruchu a chvatu spíše ožíval, a nyní ho pod střechou vlastního domu očekával jen hluboký mír. Když přicházel, světla již byla zhašena i v Henryho ložnici. Poprvé si pomyslel, že je to náhoda, podruhé usoudil, že syn popíjí někde v baru, třetí noci se šel přesvědčit do sousední ložnice a zastihl syna v hlubokém spánku.

Nazítří zaklepal na dveře doktora Marka. Host seděl u psacího stolu nad haldou papíru. U nohou mu odpočíval černý psík, jenž při zvuku kliky zvedl hlavu, ale nerozběhl se jako obvykle k profesorovi.

„Dobré jitro, pospíchám, doktore, doufám, že se vám dobře vede a že vaše práce úspěšně pokračuje. Chtěl jsem... Co jsem vám vlastně chtěl? Však vy víte nebo uhodnete!“

Díky, doktore! Kdybyste cokoli potřeboval, neváhejte mi říci. Na shledanou, a ještě jednou: upřímné díky!“

Dr. Marek nevěděl ani neuhodl, co mu profesor chtěl a zač děkuje, neboť o Henryho proměnu se přímo nezasloužil. Ostatně Henry se tak tuze nezměnil, chodil jen dříve spat. Objevil, že snáze usne v deset hodin než o půlnoci, a strach z nespavosti a z jejích průvodních zjevů byl silnější než touha po pití. Koneckonců noční ztrátu možno vynahradit ráno a odpoledne. Pravda ovšem je, že v těch několika dnech už netrpěl záchvaty hrůzy, strachu a ošklivosti, spoléhaje na rychlou pomoc v záloze. Lékaři však příliš na oči nechodil, ještě pořád je rozdělával stud.

Tehdy, když přerušil rozhovor doktora Marka s otcem a když pak profesor opustil pokoj, zmohl se jen na několik slov, pronesených zpola prosebně a zpola výhružně: „Otcí o ničem ani muk!“ Jejich další setkání byla náhodná a krátká. Snídal později než dr. Marek a večerel dříve. Všechn čas věnoval úpornému přemýšlení: to, co vyslechl za dveřmi, nebyla maličkost! Znáť otcovo bolavé místo představovalo víc než mít v kapse šek na pět tisíc dolarů. Ale dát všechno dohromady, uhodnout, jak nejlépe využít nebožtíka Müllera v nové situaci, jak jím vydírat otce a upoutat si doktora, přijít na kloub tomu, co sám vlastně chce — nebyla lehká křížovka a její řešení si vyžádalo mnoho času a pití.

Host pracoval od rána do večera. To se ví, že v nestřežených chvílích jeho práci Henry náležitě prozkoumal. Nezmoudřel z ní však. Byla psána cizím jazykem a vedle nerosozumitelných vět obsahovala jakési statistiky, křivky, číslíčky a kresby ještě méně srozumitelné.

Po pěti dnech se přihodila maličkost. Paní Breenovou cosi znepokojilo. Přípravujíc Henrymu snídani, byla nezvykle zamklá. Jen ústa, která se několikrát otevřela naprázdno a v poslední chvíli spolkla, co chtělo ven, prozradila Henrymu, že černá žena ví něco pozoruhodného.

„Co je, paní Breenová?“

„Nic. Totiž... chtěla jsem se zeptat, čím je náš host a jak dlouho se zná s profesorem.“

„Náš host je lékař.“

„Lékař snad léčí a nespisuje!“

„Ba ne, jsou lékaři, kteří spisují a neléčí. Otec ho poznal před mnoha lety ve Vídni. To jsme ještě nebyli Američané, mluvili jsme německy a já se jmenoval Heinrich místo Henry. Něco jste zpozorovala?“

„Nezpozorovala, ale slyšela. Neměla bych možná ani o tom mluvit. Celou noc jsem nespala, jak mě ten člověk pobláznil.“

„A čímpak?“

„On... ale neříkejte to nikomu... on komusi telefonoval. Dveře do jeho pokoje byly pootevřeny a já ho slyšela, protože jsem vám právě odestýlala postel.“

„Nenapínejte mě, paní Breenová! Dr. Marek smí u nás dělat, co chce, udivuje vás snad, že použil bez ptaní našeho telefonu?“

„To ne! Ale on je buď blázen, nebo světec. On... nemluvil s nějakým leccjakým člověkem! Tak si myslím, že nejspíš telefonoval svaté Panence!“

Henry se ošklivě zakuckal — velký hlt kávy měl rozmazaný po vestě. Paní Breenová uraženě pohodila hlavou a zamračila se.

„Však vy byste se nedávil smíchem, kdybyste ho byl slyšel! Hovořil tak, jak smrtelník se smrtelníkem nemluví, to vám řeknu. Já tuhle viděla film o takové venkovské holce, které se napořád zjevovala svatá Panna. Nikdo jí to nechtěl věřit, až milá holka začala z ničeho nic dělat zázraky, a pak hned byl každý posměváček náramně maličký. Ty zázraky dělala tak dlouho, až ji prohlásili za svatou. Potom umřela v nějakém klášteře...“

Henry se utišil. Bude-li se posmívat, nedostane z pověřivé baby rozumného slova.

„Co bylo tak nevšední na tom telefonování?“

„On říkal té, s kterou mluvil, moje královno a moje slivovnice — copak by takhle inteligent bohapustě žvanil, kdyby si povídal s obyčejnou ženskou?“

„To je opravdu zajímavé! A co bylo dál?“

„Nic. Jen Blackie se při tom rozhovoru točil do kolečka a kňučel. Říkám vám — šla na mne hrůza. Ten pes se od něho nehne. Jo, a to jsem ještě vyrozuměla, že ta bohyně nebo královna ho patrně vybízela, aby přišel za ní, ale on

na to, že musí nalézt mír mezi lidmi, že není dovoleno žít v odloučenosti, že ona mu nabízí příliš mnoho, že není hoden její milosrdné lásky, pokud nedokončí nějakou knihu nebo co. No tak? Jářku, je to všechno O. K.?"

„Vůbec to není O. K., paní Breenová, a udělala jste dobře, že jste se mi o tom zmínila. Ale jinému nic neříkejte, stačí, když si na tu záhadu posvítíme sami dva.“

A zase uplynuly dva dny bez pozoruhodné události. Třetího dne pozdě odpoledne potkal Henry doktora Marka na schodech. Henry se vracel z baru Eden a doktor od novinového stánku.

„Hello, doktore.“

„Dobrý večer, Henry. Jak se daří?"

„Znamenitě! Chystám se k velké práci, chci si náležitě prostudovat dílo profesora Julia Wagnera, jeho předválečné dílo, myslím. Co o tom soudíte?"

„To odhodlání k nějaké práci schvaluji, ale cíl, který je za vašim odhodláním — nikoli. Nehrejte si s ohněm, Henry, popálíte sebe místo otce!"

„Díky za varování, doktore. Dovolíte, abych vás také varoval, když už volky nevolky jsou z nás spojenci?"

„Prosím, Henry.“

„Chcete-li telefonovat, zavřete napřed v pokoji dveře a mluvejte tiše.“

„Proč?"

„Vaše záhadné rozhovory s nadpozemskou ženou vzbuzují v strašidelném domě profesora Wagnera nebezpečnou zvědavost, pověřivost a úděs.“

„Díky za radu, Henry, ale nejsem překvapen. Hovoří-li spolu dva obyčejní pozemšťané slovy vděčnosti, úcty a naděje a naslouchají-li lidé, jací těchto slov v životě nechutnali, musí se ovšem oněm slídlům s ušima na dveřích zatočit hlava.“

„Já po vás neslídím, doktore! To ta černá čarodějnice Breenová!"

„Vždyť je dobře, Henry, jen se zase nezatvrzujte! Zítřejší váš otec s námi povečeří.“

„Máte strach?"

„Trochu, a víc o vás než z vás!"

„Nebojte se, doktore, já vás mám svým způsobem rád a kvůli vám nic neprovedu. Nechtěl byste si teď se mnou vypít slzu brandy?"

„Nemohu, Henry, musím ještě pracovat. Až zítra před obědem nebo před večeří.“

„All right, vím, že plníte sliby.“

Nazítří zaskočil dr. Marek za Henrym do kuchyně. Paní Breenová ho pozdravila hlučně a okázale a postavila se před ním takřka do pozoru. Henrymu opět bylo nesmírně do smíchu, avšak opanoval se a o svatě Panence se nezmněl.

„Co byste říkal, Henry, malé procházce? Je dnes krásně.“

„Krásně? Vždyť mrzne! V New Yorku je krásně jen na podzim. Ale pojďme, když se vám chce chodit!"

Bylo umrzlo, jasně a slunno. Horstva zdíva zářila pod bezmračným nebem, kamenný tep ulic zněl zvonivě, neboť zvuky a hlasy se od sebe rušivě neodrážely, nýbrž splývaly v melodický příboj. Po čistounkých kobercích, utkaných ze světla a stínů, pospíchali lidé, jako by se báli, aby je nesešlapali; zastavovali se jen před výklady, dýchající si na zkřehlé prsty. Také auta měla naspěch. Když kolem obou mužů, nazdařbůh se procházejících, projel za ohlušivého vřeštění hasičský vůz, poznamenal Henry rozmrzele: „Nezdá se vám, že v celém New Yorku jen my dva se teď procházíme? Vy jste hrozně evropský, doktore, vidíte! Američané se necourají po ulicích pro nic za nic.“

„Tak si myslím, Henry, že děláme v dospělém věku nejraději to, co nám připomíná dětství. Já se rád procházím. Když jsem byl malý, chodil jsem za každého počasí na procházku s otcem. Co vy jste dělával, když jste byl malý?"

Henry se usmál. Usmál se v ústrety nějaké libezné vzpomínce a ona způsobila, že všechny rysy jeho obličeje změkly. Ale jen nakrátko. Vyšpulil dolní ret a řekl tónem, jakým mluvíme o malichernostech:

„Rád jsem se pral.“

„Je dobře, když už se musíme prát, bít se za něco pěkného, nemyslíte? Kam zde chodíváte, Henry, dopoledne na aperitiv? Pojďme tam!"

„Doktore!"

Zvolal to tak něžně, že se oslovený bezděky zastavil.

Henry stál rovněž. Opět jeho obličej nabyl onoho měkkého, štávnatého výrazu jako prve, když se usmál na vzpomínku z dětství.

„Doktore, vy jste buď velký člověk, takový, jakých už není, nebo jste dokonalý herec! Půjdeme tedy do baru, je to hned za rohem, ale proč jste mě vybídl, že tam zaskočíme?“

„Protože mám opravdu chuť na aperitiv a protože rád působím lidem radost. Kdybyste, Henry, konečně pochopil, že radovat se můžeme jen v radosti jiných, našel byste rychle svou pravou cestu a také pití by vám víc chutnalo. Věřte mi, že objevíte uspokojení teprve tehdy, až je pomůžete nalézt svému otci. Vy dva jste vnitřně svázáni. To neříkám jen proto, že máme dnes všichni tři společně večeřet. Nemračte se, já za to nemohu, že většina krizí dnešních lidí pramení z narušené morálky, a vůbec si nelibuji v mravoučných kázáních. Tady je to? Bar Eden. Trochu ponurý bar, nezdá se vám?“

„Hello, Tommy, dej nám whisky, každému double... Ach, milý doktore, máte v tolika věcech pravdu, ale pokud jde o otce, jste na omylu. Totiž ani ne na omylu, vy prostě neříkáte, co si myslíte! Nechcete první sklenku vypít ex? Druhou bychom si dali už se sodou. Když ne, tak ne, ale já si svůj kalíšek vyprázdním naráz, aspoň vám řeknu otevřeně, co mám na srdci.“

„Z tohotohle důvodu tedy jistě nemusíte pít ex, kvůli mně věru není třeba brát si ubrousek před ústa!“

„Ne? Výborně! Milý doktore, opakuji vám znovu, že jenom vypadám jako trouba, že však ve skutečnosti nejsem tak docela padlý na hlavu. Dej mi, Tommy, prosím, druhou, to se ví, že zase double! Podívejte se: chováte se ke mně nepochopitelně přátelsky, ač jsem prapodivný pavouk. A snažíte se mě usmířit s otcem. Co je vám po mně a po otci? Zhola nic — až na jednu maličkost: potřebujete být! Budeme-li si vidět oba do karet, jistě neproděláme a nebudeme se jeden před druhým upejpat. S otcem mě nesmíte, nepokoušejte se o to, je to zbytečná námaha!“

„Proč ho tak nenávidíte?“

„Protože on není jiný než já, on jen stále něco předstírá.“

A daří se mu to. Já jsem vlastně poctivější než on, daleko poctivější, ale on má úspěch, přátele, peníze, moc, vliv, on má... dám za to krk... dokonce i milenky!“

„Henry, ruku na srdce, co víte o díle profesora Julia Wagnera?“

„Co? To dílo je neobyčejně duchaplné, tak duchaplné, že má dvě želízka v ohni. Jedno želízko olizuje jazyk oběšeného Otty Müllera a to druhé...“

„Přestaňte!“

„Přestanu, ale teď pro změnu, doktore, vy ruku na srdce! Tommy, přines nám honem další elixír! Byla to lež, co jsem vám právě řekl? Byla, nebo nebyla?“

„Neodpovídám vám, Henry, nemohu, neumím, nevím! A mýlíte se, když si namlouváte, že tak visím na bytě právě ve vašem domě. Zoufale sice potřebuji klidný pokoj a vím, jak je těžké jej nalézt, ale na druhé straně čím dále tím jasněji poznávám, že i při nejlepší vůli bude nemožné u vás dlouho zůstat. A hlavně vaší vinou, hochu!“

Henry začal polykat sliny. Zčuchané vlasy mu spadly do čela, na skrání vystoupila žíla hněvu, prsty se zahryzly do sklenky.

„Tak teď vám něco povím, drahý doktore: jestliže od nás odejdete, nebude to mou vinou, nýbrž jeho vinou! Jeho a jenom jeho!“

„Tiše, Henry, klid, a už nepijte!“

„Nakloňte se ke mně, nechcete-li, abych křičel. Mně na ničem nezáleží, to už víte, ale vás ztratit nesmím! Jen on by vás mohl vyštvať, jemu patří dům a já mu také patřím. Kdyby se to však stalo, tak... to vám říkám jednou provždy... tak ho téměř rukama uškrtním!“

Profesor Wagner neměl ponětí, že ti dva, kteří s ním večer, prožívají muka. Henryho v životě tak neprovokovalo otcovo liché tlachání o minulých a přítomných časech jako tentokrát. Ať řekl profesor, co řekl, vše volalo po jizlivé narážce. Ale Henry dal doktorovi čestné slovo, že bude držet jazyk za zuby. Nicméně jazyk strašně páčil. A otec jako naschvál se neobvykle chvástal. Když reprodukoval slova, která mu po návratu z Evropy někdo v New Yorku

pověděl, nikdy v té reprodukci nechyběla vsuvka podobná této: „Tvrďte-li to vy, profesore, musí to být pravda!“ Nebo: „Jo, kdybychom se, profesore, mohli opírat výhradně o vaše odchovance...“ A zase: „Inu, při vaší přímocnosti a nekompromisnosti...“

Zatímco profesor Wagner (mluvil dlouho jen on) vykládal, v čem vidí nejsilnější rakouskou tradici, o budoucnosti střední Evropy, o možnostech kulturní spolupráce Rakouska s Československem a o neznámém a nikde nepopsaném vlivu vídeňské university na universitu pražskou v minulém století, říkal si Henry do svých zlomyslných nápadů dvě slova — vzdělaný šarlatán! A vrtěl sebou, jako by seděl na rozžhaveném uhlí.

Doktora Marka patrně tížily zlé předtuchy. Poslouchal nepozorně a po nějaké době zapomněl zdvořile přikyvovat. Profesor byl toho večera opravdu raněn slepotou. Neuvědomoval si, že dělá právě to, před čím ho dr. Marek varoval: že se před Henrym nepřímou stále obhajuje. Že se tisíce a jednou pěšinkou blíží k nebezpečnému ohnisku — k chvále své prozíravosti ve filosofii a politice. Byl ve znamenité míře. A dobrá míra nevidomých a nemlčících urychluje často spád událostí. Nejhorší bylo, že profesor Wagner na to, co říkal, věnoval jen část energie. Její bohatší zbytek vynaložil na rozestavování kulís v představách o svém budoucím životě. Dělal právě to, co každý nedokáže: mluvil o něčem zcela jiném než o tom, nač myslil. Myslel na svou práci a na své poslání ve světě a ještě na svou houževnatost, jež nebude brzděna úzkostí ze syna. Hovoře, hleděl na Henryho takřka laskavě.

„Poslouchej, otče,“ ozval se konečně váhavě Henry a oběma rukama hledal cosi po kapsách. Vylovil polovysypanou cigaretu; zapálil ji daleko od úst. Prudce mžikal očima.

„Co bys rád věděl?“ zeptal se profesor s vděčným zájmem, netuše blízkou pohromu.

„Máš dobrou paměť?“

„Myslím, že mám.“

„O čem jsi hovořil se svými žáky, když jsi je někdy pozval na večerí do našeho vídeňského bytu? Nebo jsi je nikdy nezval?“

Otec dosud nezvěřil nebezpečí.
„Dokonce velmi často jsem je zval! Vy jste u nás, doktore, nikdy nebyl?“

„Nevzpomínám si, pane profesore.“

„O čem bychom byli mluvili? Bavili jsme se, jako se bavíme teď.“

„Opravdu právě tak nevinně? I s Ottou Müllerem?“
Dr. Marek zesinal. Nikoli profesor. Stalo se, co se někdy stává. Slyše a vida pád všech iluzí posledních dnů, pocítil mrazivý chlad. Ten chlad mu dovolil vzít rozum do hrsti. Celý, beze zbytku. Ó, Henry podcenil mozek profesora Wagnera!

„Toho ničemu máš už zase na mysli?“ zeptal se, jako by synova otázka byla dětsky nevinná. „O čem jsem s ním hovořil? Tak zázračnou paměť přece jen nemám. Snad o tom, jak třeba cvičit vůli, přemáhat lidskou slabost, držet na uzdě vášně, jak splývat s lidem a vystupovat nad lidi. Proč se ptáš?“

„Zajímá mě to. Máš ve svých knihách něco o tom, jak splývat s lidem a zase vystupovat nad lidi? Rád bych si to přečetl, protože to si bezpochyby často předčítal Otto Müller. Možná, že to uměl zpaměti.“

„Možná, Henry, možná, že si to opakoval i na popravě. Historie učitelů a žáků bývají právě tak roztodivné jako historie rodičů a dětí. Ostatně přečti si mé knihy, přečti si v nich všechno, třeba objevíš velkou tragikomedii. Ach, abych nezapomněl, Henry! Telefonoval mi dnes profesor Woodruff, přijel na několik dní do New Yorku. Ptal se mě, nechceme-li strávit vánoce u něho v Minneapolis. Já nemohu, nechtěl bys jet ty? Víš, jak se ti tam v devětatřicátém roce líbilo!“

Tentokráte Bůh ranil slepotou Henryho. Minneapolis... Woodruffovi... Slečna Woodruffová... Barbara Woodruffová... Pohlédl tázavě na doktora Marka, ale ten upíral oči na ubrus.

Luskl prsty. „To není špatný nápad! Jel bych! Ano, pojedu! Nemohl by doktor se mnou?“

Otec se usmál místo odpovědi. Tak nějak shovívavě a útrpně. Henry hlasitě uvažoval: „To by nešlo, pravda, 313

doktor nemá čas a Woodruffovi ho neznají. Pojedu sám, ale jen tak asi na týden.“

Teprve teď zvedl dr. Marek oči od stolu a Henry se nemálo podíval: pročpak se na mne dívá tak soustrastně? Nepojedu přece ani na operaci, ani na vlastní funus!

Henry se rozhodl, že odcestuje do Minneapolis za čtyři dny. V těch čtyřech dnech mu nikdo neposkytl příležitost k novému husarskému kousku. Profesor byl ve Washingtonu a dr. Marek nevycházel ze svého pokoje. Dvakrát šel Henry za ním, ale host ani nevstal od psacího stolu a na otázky odpovídal stroze a na pozvání k pití záporně. Nevycházel však Henrymu, že nesplnil slib.

„Trápí vás něco, doktore?“

„Práce se mi nedaří!“

„Jděte tedy na chvíli od ní!“

„Nemohu.“

Podlaha v pokoji doktora Marka vrzala celý den a dlouho do noci. Host zřejmě zasedl ke psacímu stolu jen tehdy, když slyšel blížít se něčí kroky.

Henry odjížděl v neděli ráno. V sobotu odešel dr. Marek z bytu a vrátil se pozdě večer. Téhož dne přijel kolem půlnoci profesor z Washingtonu. Když nazítří snídal Henry v kuchyni, ti dva ještě spali nebo předstírali, že spí. Paní Breenová se tvářila tajuplně.

„Něco vím!“

„Ven s tím!“

„Ona ho včera odpoledne volala.“

„Dejte pokoj! Tak co, má hlas smrtelné ženy?“

„To tedy má, ale mluví z cesty. A skoro se dala do pláče, když jsem jí řekla, že doktor právě odešel. Ptala jsem se, co mám vyřídit, a ona řekla, že nic, že už je nejspíš pozdě. Žádná cizinka, Američanka to musí být.“

„Milenka?“

„Těžko uhodnout! Jo, abych nezapomněla: než položila sluchátko, povzdechla si: ‚On si jde pro smrt! Proč jen mě neposlechne!‘ Celá jsem zkoprněla, a než jsem se vzpamatovala, bylo už v sluchátku ticho.“

„Hrom do toho! Mně se to nelíbí.“

„Mně ani dost málo ne! A Blackie pro nic za nic pořád teď vyje a ten náš divný host chodí celé hodiny z kouta do kouta a nic nedělá.“

„Třeba přemýšlí.“

„Copak se nedá přemýšlet a sedět přitom na zadnici?“

„Někdy ne. Škoda, že odjíždím.“

„Já myslím, že je to dobře. Tady se schyluje k něčemu ošklivému!“

„Nemalujte čerta na zeď! Sbohem, paní Breenová, za pár dní jsem zpátky.“

V příští chvíli dva muži pozorně naslouchali vzdalujícím se krokům. Každý z nich ve své ložnici. Profesor Wagner vězel dosud v nedbalkách, ale dr. Marek byl již dávno umyt a oblečen od hlavy k patě. Seděl na pelesti postele, kterou byl tentokrát sám ustlal, a pohlížel ke dveřím. Černý psík jako obvykle odpočíval u jeho nohou. Napjatě sledoval svého pána a občas slabě zavyl. V takových okamžicích se dr. Marek chvatně sehnul, zašeptal „tíše“ a pohladil psa po hlavě. Vedle psa stál doktorův kufr. Rukopis, poznámky a knihy zmizely s psacího stolku a otevřený šatník byl prázdný. Dr. Marek kohosi očekával, hledě střídavě na dveře a na své náramkové hodinky.

Patnáct minut po osmé bylo zaklepáno. Doktor vstal a psík Blackie nepřátelsky zavrčel. Vstoupil profesor Wagner. Bez kabátu, bez kravaty a neučesan.

„Odpusťte, doktore, že vás přepadám, ale musím s vámi mluvit a nerad bych, kdybyste náhodou odešel, zatímco se budu strojit.“

„Já na vás čekám, pane profesore.“

Profesor se zachmuřil.

„Jedna věc mi u vás vadí, kamaráde. To, že si rád hraje na jasnovidce.“

„To není hra, hodně lidí předvídá nepříjemnosti.“

„A jakou nepříjemnost já vám přináším?“

„Jdete mě požádat, abych opustil váš byt. Jak vidíte, jsem připraven, všechny mé věci jsou již v kufru.“

Doktor mluvil teskně, ale uctivě a přátelsky. Profesor podrážděně.

„Uhodl jste i neuhodl. Jdu vám říci, že jsem vám našel 315

byt daleko vhodnější, než je můj, a že vás rovněž nebude stát ani cent. Protože jste však byl připraven odejít, rozumíte patrně mým pohnutkám a není třeba široce a dlouze o nich mluvit.“

„Je třeba, pane profesore! Bojím se o Henryho, vlastně o vás.“

„Všechno klidně přenechte mně. Vy za to nemůžete, že vaše přítomnost provokovala Henryho k invektivám, jaké já prostě nesnesu. Sám jsem vinen, trpívám iluzemi.“

„Kdyby mi bylo dopřáno víc času a příležitosti, změnil bych Henryho. Ale teď už nelze nic dělat. Ovšem, jedno vám musím říci, pane profesore, ač mi to není dvakrát příjemné: Henry si namlouvá, že mě potřebuje, a bude soptit, až mě tu nenajde.“

„Nenajde vás! Ani zde, ani jinde. Nikdy se nedoví, kde jste, neřeknu mu to. A... povím vám zcela otevřeně... nějaký jeho mimořádně zuřivý výbuch by mi nevadil, spíše naopak. Mám všeho po krk! Stačí zcela nepatrná scéna, a můj syn bude odvezen ve svěrací kazajce do ústavu pro nebezpečné alkoholiky. Nevím, co je na tom k smíchu, doktore!“

„Já se nesměji, pane profesore. Je mi hrozně líto...“

„Koho? Nás obou?“

„Ano, obou!“

„A myslíte si, že vše, co dělám a ještě udělám, je následek špatného svědomí, co? Proč neodpovídáte?“

„Protože teď nemyslím na vás, pane profesore, ani na Henryho, jen na svou práci.“

„Nebojte se o ni! V novém bytě se jí budete moci věnovat od rána do noci. Představte si trošku mou situaci, já také musím pracovat a snad i má práce má jakýsi význam!“

„Jistě, pane profesore, ale o vaši práci se zajímá tolik lidí, o mou téměř nikdo. Přitom já nejsem nic, kdežto má práce je všechno. Bohužel, jen to ubohé nic upoutává pozornost lidí, má národnost, má minulost, mé soukromí, můj zevnějšek, mé chování, zvyky a zlozvyky, jen to vnější, ubohé, nešikovné, nemohoucí... Mám v hrsti veliký dar a jdu s ním mezi lidi, prosím je snažně, aby mi dopřáli klid a čas k otevření dlaně. Ale oni dumají nad mými prsty,

nad zápěstím, nad žilami a klouby, říkají si, jaká je tohle obyčejná ruka, jak divné prsty a ošklivý nehet u palce, ne, ne, nejsme zvědaví na to, co hrst může dát, až se otevře!“

Oba si hledí do očí. Dlouho a upřeně. Něco mezi nimi jhne.

„Co byste dělal, doktore, na mém místě?“

„Zabil bych v sobě především pravou příčinu veškeré úzkosti.“

„Vybízíte mě k vraždě syna?“

„Příčina není syn, aspoň ne hlavní příčina.“

„Už zase jsme někde, kde jsem se nechtěl octnout! Doktore, uvěřte mi, když řeknu, že se s vámi nerad loučím? Telefonoval jsem své dobré přítelkyni, paní Carson Woolfové. Je to vdova po americkém žurnalistovi, má osmiletou dcerku, je neobyčejně bohatá, bydlí sama s děvčátkem, sluhou a služebnou v Greenwich Village, ví o vás vše, co je třeba vědět, a dává vám na libovolně dlouhý čas celý dům k dispozici. Byl bych rád, kdybyste se nastěhoval zítra nebo pozítří. Ani paní Breenová nesmí vědět, kde budete bydlet, moc mluvím, a Henry by se to mohl dovědět. Prosím vás ve vašem vlastním zájmu, abyste pozvání paní Woolfové přijal a nepokoušel se hledat jiný byt. Nenajdete jej, situace je opravdu horší než zlá.“

„Děkuji vám upřímně, pane profesore. Můžete-li, nezapomínejte na mne ve zlém. Tíše, Blackie, tíše, povídám!“

„Co se to děje s tím psem?“

Profesor nevěděl a dr. Marek také ne. Pes vyl a nedal se nikým utiřit.

KAPITOLA ČTVRTÁ

JE KONEC PROSINCE 1945, osm hodin večer. Paní Carson Woolfová sedí potmě na pohovce, kouří a baví se tím, že pozoruje fantastické proměny předmětů vyplouvajících z temnot, když občas z ulice reflektor nějakého vozu chrstne trochu záře do oken. Nesní ani nebdí, je pohroužena do onoho podivného duševního stavu, v němž